

การพัฒนาแบบภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดสุราษฎร์ธานีสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร

Developing an Ethical Leadership Model of School Administrators in Surat Thani Province under the Secondary Educational Service Area Office Suratthani Chumphon

อัยย์ คงดี¹ สิริสวัสดิ์ ทองก้านเหลือง² และนันทพงศ์ หมิแหละหมัน³
Ai Kongdee, Sirisawas Thongkanluang and Nantapong Milaehman

Received: April 25, 2025

Revised: November 02, 2025

Accepted: November 03, 2025

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่คาดหวังของภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา 2) พัฒนารูปแบบภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา และ 3) วิเคราะห์ความเที่ยงตรงขององค์ประกอบเชิงยืนยันกับข้อมูลเชิงประจักษ์ของรูปแบบที่พัฒนา ใช้รูปแบบการวิจัยแบบผสมวิธี ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 กลุ่มตัวอย่างได้มาด้วยการสุ่มแบบแบ่งชั้น(Stratified Random Sampling) ได้จำนวน 331 คน ขั้นตอนที่ 2 กลุ่มเป้าหมายที่คัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนจำนวน 7 คน ขั้นตอนที่ 3 กลุ่มตัวอย่างได้จำนวนทั้งสิ้น 250 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและที่คาดหวัง มีค่าความเชื่อมั่น 0.96-0.99 ค่าอำนาจจำแนก 0.48-0.97 แบบสอบถามระดับความเป็นจริง ของภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม มีค่าความเชื่อมั่น 0.83 ค่าอำนาจจำแนก 0.09-0.56 และแบบสัมภาษณ์ ดัชนีความสอดคล้อง 0.80-1.00 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (t-test) รวมถึงการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ได้แก่ ค่าไคสแควร์ (Chi-square) ค่าไคสแควร์สัมพัทธ์ (χ^2/df) ดัชนีความเหมาะสมพอดีเปรียบเทียบ (CFI) ดัชนีความเหมาะสมไม่อิงเกณฑ์ (TLI) ดัชนีรากที่สองของค่าเฉลี่ยกำลังสองของ

¹⁻³ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี; Surat Thani Rajabhat University

ส่วนเหลือมาตรฐาน (SRMR) และดัชนีรากที่สองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนโดยประมาณ (RMSEA) ผลการวิจัย พบว่า 1) ระดับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมมีสภาพปัจจุบันค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.60 และสภาพที่คาดหวัง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.98 ภาพรวมอยู่ระดับมากที่สุด มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2) รูปแบบภาวะผู้นำ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ 17 ตัวชี้วัด 54 ตัวบ่งชี้ คือ ความรับผิดชอบ 6 ตัวชี้วัด ความยุติธรรม 3 ตัวชี้วัดความเป็นพลเมือง 4 ตัวชี้วัดและความสามัคคี 4 ตัวชี้วัด 3) ผลการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของรูปแบบมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (Chi-square=0.07, df=1.23, CFI=0.99, TLI=0.99, SRMR=0.02, RMSEA=0.03) มีค่าสัมประสิทธิ์พยากรณ์ด้านความรับผิดชอบ 0.92 ความยุติธรรม 0.99 ความเป็นพลเมือง 0.94 และความสามัคคี 0.97 ตามลำดับ ซึ่งทุกองค์ประกอบมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: การพัฒนารูปแบบ, ผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดสุราษฎร์ธานี, ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม

Abstract

The purposes of this research article were 1) to study the current and expected state of ethical leadership of school administrators; 2) to develop a model of ethical leadership of school administrators; and 3) to analyze the validity of the confirmatory factors against the empirical data of the developed model. A mixed-methods research design was used, consisting of Step 1: A stratified random sampling method was used to obtain a sample of 331 people; Step 2: A purposive sampling method was used to select 7 school administrators and teachers; Step 3: The total sample size was 250 people. The research instrument employed was a questionnaire assessing current and expected conditions, which demonstrated a reliability coefficient ranging from 0.96 to 0.99 and discrimination power values between 0.48 and 0.97. The questionnaire on the level of truth in ethical leadership had a reliability coefficient of 0.83 and a discrimination index of 0.09-0.56, while the interview questionnaire had a content validity index of 0.80-1.00. Data were analyzed using descriptive statistics including percentages, means, standard deviations, and t-tests, as well as confirmatory factor analysis including chi-square, relative chi-square (χ^2/df),

comparative fit index (CFI), criterion-referenced fit index (TLI), root mean squared residual mean (SRMR), and root mean squared mean approximation error (RMSEA). The research findings revealed that 1) the current mean level of ethical leadership was 4.60, and the expected mean level was 4.98, both indicating the highest overall level of ethical leadership. This difference was statistically significant at the .01 level; 2) the leadership model comprised 4 components, 17 indicators, and 54 specific indicators: responsibility (6 indicators), justice (3 indicators), citizenship (4 indicators), and unity (4 indicators); 3) the results of the construct validity check indicated that the model was consistent with the empirical data (Chi-square=0.07, df=1.23, CFI=0.99, TLI=0.99, SRMR=0.02, RMSEA=0.03). The predictive coefficients for responsibility were 0.92, justice 0.99, citizenship 0.94, and unity 0.97, respectively. All components were statistically significant at the .05 level.

Keywords: Model Development, School Administrators in Surat Thani Province, Ethical Leadership

บทนำ

จากสถานการณ์ของการเปลี่ยนแปลงโลกในยุคปัจจุบัน ที่มีการเปลี่ยนแปลงทั่วทุกภาคส่วนทั้งด้านสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง การศึกษา และเกิดการกระจายของข้อมูลองค์ความรู้ด้านต่าง ๆ ที่เชื่อมโยงกันทั่วทุกมุมโลกประเทศไทยซึ่งได้รับอิทธิพลจากกระแสโลกาภิวัตน์ ส่งผลให้สังคมไทยเผชิญกับความเสื่อมถอยของคุณธรรม จริยธรรม ปัญหาการทุจริตเป็นปัญหาหลักของสังคมไทยมายาวนาน สะท้อนให้เห็นว่าคุณธรรม จริยธรรมของคนในสังคมเริ่มลดน้อยลง ส่งผลให้เกิดค่านิยมการฉ้อโกง กระทำซึ่งเป็นสิ่งที่ผิดกฎ ระเบียบขององค์กรและผิดกฎหมาย สภาพปัญหาดังกล่าวเกิดขึ้นจากหลายปัจจัย แต่ปัจจัยที่สำคัญเกิดขึ้นจากพฤติกรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีความบกพร่องทางคุณธรรมจริยธรรม มีสาเหตุสำคัญมาจากจิตใจที่ถูกครอบงำด้วยกิเลสตัณหา ตกเป็นทาสของความโลภ ความโกรธความหลง ปลดปล่อยความอยากมีอิทธิพลมาจากการชีวิต ดังคำกล่าวของท่านพุทธทาส กล่าวไว้ว่า “ถ้าศีลธรรมไม่กลับมา โลกจะวินาศ” นับเป็นคำกล่าวที่สะท้อนให้เห็นถึงความเสื่อมถอยทางศีลธรรม (รัตติกรณ์ จงวิศาล, 2556)

การแก้ไขปัญหาทุจริตคอร์รัปชัน การขาดคุณธรรมจริยธรรม ควรให้ความสำคัญกับกลุ่มเป้าหมายที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีโอกาสกระทำผิดจริยธรรมมากกว่ากลุ่มอื่น ๆ ส่งผลให้ประเทศต่างๆ ในโลกต่างก็พยายามที่จะหาแนวทางมารองรับการเปลี่ยนแปลงของโลกที่เกิดขึ้นโดยมีการวางแผนแนวทางการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้ความต้องการในด้านการบริหารมีมากยิ่งขึ้นแต่การบริหารจัดการนั้นจะสามารถพัฒนาไปได้อย่างยั่งยืนจะต้องเป็นการบริหารจัดการที่ดี โดยผู้บริหารจะต้องบริหารแบบธรรมาภิบาล มีคุณธรรมจริยธรรมในการบริหารงาน หากองค์กรใดผู้บริหารมีคุณธรรมจริยธรรมในการบริหารงานก็จะทำให้องค์การนั้นๆ พัฒนาไปอย่างยั่งยืนมั่นคง และถาวร องค์กรนั้นก็จะมีการพัฒนาที่มีการแข่งขันที่สูงขึ้นมากขึ้น ดังนั้นจึงเห็นได้ว่าคุณธรรมจริยธรรมมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งกับการบริหารจัดการ การบริหารสถานศึกษาเป็นภารกิจที่สำคัญอย่างยิ่งของผู้บริหารสถานศึกษาในทุกกระดับ (ราเชนทร์ พิพัฒน์กุล, 2562)

ภาวะผู้นำมีความสำคัญในการบริหารงานเนื่องจากผู้นำเปรียบเสมือนหัวใจขององค์กร เป็นจุดรวมแห่งพลังของผู้ปฏิบัติงานที่จะต้องใช้ภาวะผู้นำ ทักษะความรู้ความเข้าใจหลักการบริหาร และระบบขององค์กร ภาระหน้าที่อันจำเป็นและสำคัญอย่างยิ่งของผู้นำคือ การอำนวยความสะดวกให้งานบรรลุตามวัตถุประสงค์ซึ่งการอำนวยความสะดวกเป็นการใช้ภาวะผู้นำในการวินิจฉัยสั่งการ และจงใจให้ผู้ที่บังคับบัญชา ปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ ดังนั้น “ภาวะผู้นำ” จึงมีความสำคัญอย่างมากต่อการพัฒนาองค์กรและการจัดการ ผู้บริหารที่มีความเป็นผู้นำ หรือใช้ภาวะผู้นำได้อย่างเหมาะสมและเป็นไปตามบทบาทหน้าที่ของผู้นำที่ดี จะส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานได้อย่างชัดเจน เนื่องจากมีความสามารถในการใช้อิทธิพลโน้มน้าวใจบุคลากรในการปฏิบัติงาน และผู้นำคือผู้ที่ดำเนินการให้งานประสบผลสำเร็จ ผู้บริหารจะเป็นบุคคลสร้างบรรยากาศในองค์กรให้เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงาน และผู้บริหารมีศิลปะในการบริหารงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย (พงศสวัสดิ์ราชจันทร์, 2565)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร เป็นหน่วยงานที่อยู่ใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีสถานศึกษา จำนวน 66 แห่ง แบ่งเป็นสถานศึกษาในจังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 44 แห่ง ประกอบด้วยผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีความหลากหลายจากรายงานผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการทำงานของสถานศึกษาออนไลน์ (Integrity and Transparency Assessment : ITA) ประจำปี พ.ศ. 2565 และ พ.ศ. 2566 เป็นการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ ผลการประเมินในภาพระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ได้คะแนนร้อยละ 82.04 ซึ่งถือว่ามีความโปร่งใสในการดำเนินงานอยู่ในระดับ B โดยตัวชี้วัดที่ 1

การปฏิบัติหน้าที่ ได้คะแนนสูงสุด ร้อยละเฉลี่ย 98.50 ส่วนตัวชี้วัดที่ได้คะแนนต่ำกว่าตัวชี้วัดตัวอื่น ๆ คือ ตัวชี้วัดที่ 10 การป้องกันการทุจริต ได้คะแนนร้อยละ 45.74 (สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร, 2565) และปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ได้คะแนนร้อยละ 92.03 ซึ่งถือว่ามีคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานอยู่ในระดับ A โดยตัวชี้วัดที่ 1 การปฏิบัติหน้าที่ ได้คะแนนสูงสุด ร้อยละเฉลี่ย 98.50 ส่วนตัวชี้วัดที่ได้คะแนนต่ำกว่าตัวชี้วัดตัวอื่น ๆ คือ ตัวชี้วัดที่ 10 การป้องกันการทุจริต ได้คะแนนร้อยละ 83.18 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร, 2566) จากการรายงานพบว่าสถานศึกษาบางส่วนที่ยังต้องพัฒนา ในการดำเนินการต่าง ๆ เพื่อป้องกันการทุจริตที่อาจเกิดขึ้นได้ในสถานศึกษา เช่น การมีส่วนร่วมของ ผู้บริหารในการป้องกันการทุจริต การประเมินความเสี่ยงและการจัดการความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นใน สถานศึกษา และจากการศึกษารายงานผลการพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 และรายงานผลการบริหารทรัพยากรบุคคลประจำปี งบประมาณ พ.ศ. 2566 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร พบว่ายังไม่ปรากฏ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่แน่ชัด (สำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร, 2566)

จากความสำคัญของภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคปัจจุบัน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อคุณภาพการบริหารจัดการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องมี ภาวะผู้นำที่ยึดมั่นในคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดีงาม เพื่อเป็นแบบอย่างในการขับเคลื่อน องค์กรทางการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาผลงานวิจัยและเอกสาร ที่เกี่ยวข้องพบว่า การพัฒนา “รูปแบบภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา” ในบริบท ของจังหวัดสุราษฎร์ธานี ยังมีการศึกษาที่จำกัดและขาดรูปแบบที่ชัดเจน ครอบคลุมทั้งในระดับ องค์กรประกอบ ตัวบ่งชี้ และพฤติกรรมบ่งชี้ที่สามารถนำไปใช้ได้จริงในทางปฏิบัติ นอกจากนี้ การเปลี่ยนแปลงของสังคม เทคโนโลยี และค่านิยมของบุคลากรทางการศึกษาในปัจจุบัน ส่งผลให้ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเผชิญกับสถานการณ์ด้านคุณธรรมและจริยธรรมที่ซับซ้อนมากขึ้น จึงเกิด ความจำเป็นในการพัฒนาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ที่สามารถ ตอบสนองต่อการบริหารงานในบริบทดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเห็นความจำเป็นที่จะดำเนินการศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนา รูปแบบ ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดสุราษฎร์ธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร” เพื่อสร้างองค์ความรู้เชิงทฤษฎีและแนวทางปฏิบัติที่

ชัดเจน อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้มีภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมอย่างเหมาะสม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่คาดหวังของภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา
2. เพื่อพัฒนารูปแบบภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา
3. เพื่อวิเคราะห์ความเที่ยงตรงขององค์ประกอบเชิงยืนยันกับข้อมูลเชิงประจักษ์ของรูปแบบภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี มี 3 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่คาดหวังของภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในสถานศึกษาในจังหวัดสุราษฎร์ธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร จำนวน 2,478 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในสถานศึกษาในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ทั้งหมดรวม 331 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างจากตารางสำเร็จรูปของ Krejcie & Morgan ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ใช้วิธีสุ่มกลุ่มตัวอย่างจากแบบแบ่งชั้น แล้วใช้วิธีจำแนกจากขนาดของโรงเรียน ได้แก่ ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่พิเศษ เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่

1) แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่คาดหวังของภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา มีค่าดัชนีความสอดคล้อง 0.80 – 1.00 และค่าความเชื่อมั่น มีค่าความเชื่อมั่น 0.96-0.99 ค่าอำนาจจำแนก 0.48-0.97 เก็บรวบรวมโดยส่งแบบสอบถามให้แก่กลุ่มตัวอย่าง และรับคืนแบบสอบถามทางออนไลน์ ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาสภาพปัจจุบันและสภาพที่คาดหวัง โดยสถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าการทดสอบที

2) แบบสัมภาษณ์เพื่อสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา กำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความเชี่ยวชาญในด้านการบริหารสถานศึกษา จำนวน 9 ท่าน มีค่าดัชนีความสอดคล้อง 0.80–1.00 รวบรวมข้อมูลนำมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis) แล้วนำผลที่ได้มาใช้ในการประกอบการสร้างรูปแบบ

ขั้นตอนที่ 2 พัฒนารูปแบบภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้ในขั้นตอนที่ 1 มาดำเนินการพิจารณาาร่างรูปแบบ แล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอคำแนะนำ ข้อเสนอแนะและปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ นำรูปแบบที่ร่างให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ โดยการสนทนากลุ่มย่อย (Focus group) ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 7 ท่าน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 4 ท่าน และครูหัวหน้ากลุ่มงานต่าง ๆ ของสถานศึกษา จำนวน 3 ท่าน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบบันทึกการสนทนากลุ่มย่อย เก็บรวบรวมโดยการดำเนินการติดต่อขอสนทนากลุ่มย่อย จากผู้ทรงคุณวุฒิ กำหนดวัน เวลาและสถานที่ในการสนทนากลุ่มย่อย และวิเคราะห์ข้อมูลโดยการนำข้อมูลที่ในแต่ละประเด็นมาเรียบเรียงแบบบรรยาย และผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการพัฒนา ปรับปรุง แก้ไขรูปแบบในหลากหลายทัศนะ

ขั้นตอนที่ 3 วิเคราะห์ความเที่ยงตรงขององค์ประกอบเชิงยืนยันกับข้อมูลเชิงประจักษ์ของรูปแบบ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาจำนวน 2,478 คน กลุ่มตัวอย่าง กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 14 หน่วยต่อพารามิเตอร์ของจำนวนเส้นทาง ในการศึกษาครั้งนี้มีจำนวนพารามิเตอร์เส้นทางรวม 17 เส้น ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมมีขนาด 250 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามระดับความจริงของภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม มีค่าดัชนีความสอดคล้อง 0.80–1.00 และค่าความเชื่อมั่น 0.83 การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยส่งแบบสอบถามทางออนไลน์ ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยนำคะแนนเข้าโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปเพื่อวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานค่าไคสแควร์ ค่าไคสแควร์สัมพัทธ์ ดัชนีความเหมาะสมพอดีเปรียบเทียบ (CFI) ดัชนีวัดระดับความเหมาะสมไม่อิงเกณฑ์ (TLI) ดัชนีรากที่สองของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนเหลือมาตรฐาน(SRMR) ดัชนีรากที่สองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนโดยประมาณ (RMSEA)

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยการพัฒนารูปแบบภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สรุปผลได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่คาดหวังของภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบันและสภาพที่คาดหวังและค่าการทดสอบที่รูปแบบภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมที่ของผู้บริหารสถานศึกษา

รายการ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่คาดหวัง			t
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	
1. ด้านความรับผิดชอบ	4.59	0.21	มากที่สุด	4.98	0.03	มากที่สุด	31.86**
2. ด้านความยุติธรรม	4.59	0.32	มากที่สุด	4.99	0.02	มากที่สุด	22.12**
3. ด้านความเป็นพลเมือง	4.59	0.37	มากที่สุด	4.98	0.03	มากที่สุด	18.68**
4. ด้านความสามัคคี	4.61	0.26	มากที่สุด	4.99	0.02	มากที่สุด	26.40**
ภาพรวม	4.60	0.22	มากที่สุด	4.98	0.02	มากที่สุด	30.78**

จากตารางที่ 1 ภาพรวมของค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบันกับสภาพที่คาดหวังและค่าการทดสอบที่ ตามรูปแบบภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ในสภาพปัจจุบันภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.22 เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ พบว่า องค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ องค์ประกอบที่ 4 ความสามัคคี ($\bar{X} = 4.61$) รองลงมาองค์ประกอบที่ 1 ความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 4.59$) องค์ประกอบที่ 2 ความยุติธรรม ($\bar{X} = 4.59$) และ องค์ประกอบที่ 3 ความเป็นพลเมือง ($\bar{X} = 4.59$) สภาพที่คาดหวังภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.98$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.02 เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ พบว่า องค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ องค์ประกอบที่ 2 ความยุติธรรม ($\bar{X} = 4.99$) และองค์ประกอบที่ 4 ความสามัคคี ($\bar{X} = 4.99$) รองลงมา องค์ประกอบที่ 1 ความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 4.98$) และองค์ประกอบที่ 3 ความเป็นพลเมือง ($\bar{X} = 4.98$) เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบันกับสภาพที่คาดหวัง พบว่า ในภาพรวมตามรูปแบบ ไม่มีความแตกต่างกันแต่ในระดับตัวชี้วัด มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. ผลการพัฒนารูปแบบ พบว่า รูปแบบภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ 17 ตัวบ่งชี้ 54 พฤติกรรมบ่งชี้ ได้แก่ 1) ความรับผิดชอบ 2) ความยุติธรรม 3) ความเป็นพลเมือง และ 4) ความสามัคคี

3. ผลวิเคราะห์ความเที่ยงตรงขององค์ประกอบเชิงยืนยันกับข้อมูลเชิงประจักษ์ของรูปแบบภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา (Chi-square=0.07, df=1.23, CFI=0.99, TLI=0.99, SRMR=0.02, RMSEA=0.03) มีค่าสัมประสิทธิ์พยากรณ์ด้านความรับผิดชอบ 0.92

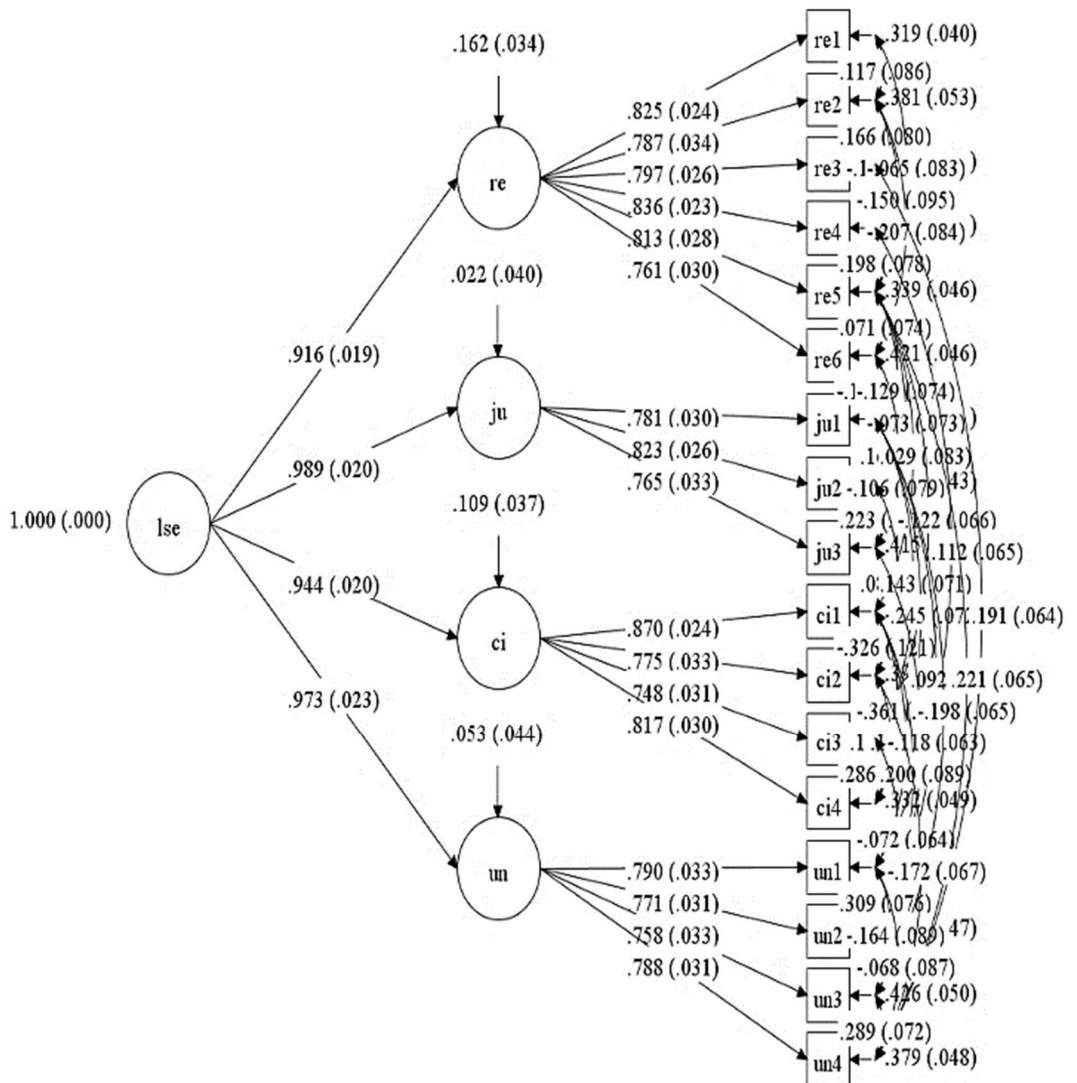
ความยุติธรรม 0.99 ความเป็นพลเมือง 0.94 และความสามัคคี 0.97 ตามลำดับ ซึ่งทุกองค์ประกอบ มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 2 ค่าดัชนีทดสอบความเหมาะสมพอดีขององค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสองของโมเดลภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา

การประเมินความสอดคล้องของโมเดล	เกณฑ์การพิจารณา	ค่าสถิติของโมเดล
ค่าไค-สแควร์ (χ^2)	p-value > 0.05	0.07
ค่าไค-สแควร์สัมพัทธ์ (χ^2 / df)	< 2.0	1.23
ดัชนีความเหมาะสมพอดีเปรียบเทียบ (CFI)	> 0.95	0.99
ดัชนีวัดระดับความเหมาะสมไม่อิงเกณฑ์ (TLI)	> 0.95	0.99
ดัชนีรากที่สองของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนเหลือมาตรฐาน(SRMR)	< 0.05	0.02
ดัชนีรากที่สองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนโดยประมาณ(RMSEA)	< 0.05	0.03

จากตารางที่ 2 พบว่า การทดสอบความเหมาะสมพอดีของโมเดลภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา มีค่านัยสำคัญทางสถิติของไค-สแควร์ (Chi-square of p-value) เท่ากับ 0.07 ดังนั้น ค่า Chi-square of p-value ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งแสดงว่า โมเดลภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา มีความเหมาะสมพอดีกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ประกอบกับค่าไค - สแควร์สัมพัทธ์ (Relative Chi-square) มีค่าเท่ากับ 1.23 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 2.0 แสดงว่า โมเดลโครงสร้างมีลักษณะเหมาะสมพอดีกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (Wheaton et al., 1977) นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพิจารณาดัชนีความเหมาะสมอื่นๆ ได้แก่ ดัชนีความเหมาะสมพอดีเปรียบเทียบ (CFI) มีค่าเท่ากับ 0.99 ดัชนีวัดระดับความเหมาะสมไม่อิงเกณฑ์ (TLI) มีเท่ากับ 0.99 แสดงว่า โมเดลมีความเหมาะสมพอดีกับข้อมูลเชิงประจักษ์ อีกทั้งดัชนีรากที่สองของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนเหลือมาตรฐาน (SRMR) มีค่าเท่ากับ 0.02 และดัชนีรากที่สองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนโดยประมาณ (RMSEA) มีค่าเท่ากับ 0.03 ซึ่งมีค่าต่ำมากใกล้เคียงศูนย์จากดัชนีดังกล่าว แสดงว่า โมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสองของโมเดลภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบหลักด้านความรับผิดชอบ องค์ประกอบหลักด้านความยุติธรรม องค์ประกอบหลักด้านความเป็นพลเมือง และองค์ประกอบหลักด้านความ

สามัคคี ซึ่งโมเดลโครงสร้าง ดังกล่าวมีความเหมาะสมพอดีกับข้อมูลเชิงประจักษ์สามารถวัดองค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดสุราษฎร์ธานีสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร ได้ 4 องค์ประกอบ เพื่อให้เห็นความชัดเจนของโมเดลภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาผู้วิจัยจึงนำเสนอโมเดลวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สองของโมเดลภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ดังแสดงในภาพประกอบที่ 1 โมเดลวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง (Second Order) ขององค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา

ภาพที่ 1 โมเดลวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง (Second Order)

จากภาพประกอบที่ 1 โมเดลวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง (Second Order) ขององค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า องค์ประกอบที่มีค่ามากที่สุด คือ องค์ประกอบด้านยุติธรรม มีค่าเฉลี่ย 0.98 รองลงมา คือ ด้านความสามัคคี มีค่าเฉลี่ย 0.97 ด้านความเป็นพลเมือง มีค่าเฉลี่ย 0.84 และ ด้านความรับผิดชอบ มีค่าเฉลี่ย 0.91 ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่คาดหวังของภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ในสภาพปัจจุบัน อยู่ในระดับมากที่สุด องค์ประกอบที่ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ องค์ประกอบที่ 4 ความสามัคคี รองลงมาองค์ประกอบที่ 1 ความรับผิดชอบ องค์ประกอบที่ 2 ความยุติธรรมและ องค์ประกอบที่ 3 ความเป็นพลเมือง และในสภาพที่คาดหวัง ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด องค์ประกอบ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ องค์ประกอบที่ 2 ความยุติธรรม และ องค์ประกอบที่ 4 ความสามัคคี รองลงมา องค์ประกอบที่ 1 ความรับผิดชอบ และ องค์ประกอบที่ 3 ความเป็นพลเมืองตามลำดับ และผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบันกับสภาพที่คาดหวัง พบว่า ในภาพรวม ตามรูปแบบภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ไม่มีความแตกต่างกันแต่ในระดับตัวชี้วัด มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสามารถตอบคำถามการวิจัยข้อที่ 1 ที่ว่า “ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา มีพฤติกรรมแสดงออกอยู่ในระดับใด” สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมุทร ชำนาญ ,สมุทร ชำนาญ ,สุรัตน์ ไชยชมภู และ เพ็ญศิริ สมเรือน (2560) ที่ได้ศึกษาและเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด จากการจำแนกตามที่ตั้งของโรงเรียน และขนาดของโรงเรียน พบว่าภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราดอยู่ในระดับมากที่สุด

2. ผลการพัฒนาารูปแบบภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า รูปแบบภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย องค์ประกอบที่ 1 ความรับผิดชอบ องค์ประกอบที่ 2 ความยุติธรรม องค์ประกอบที่ 3 ความเป็นพลเมือง และองค์ประกอบที่ 4 ความสามัคคี ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบและดำเนินการสนทนากลุ่มย่อย เพื่อพิจารณาร่างรูปแบบภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาจากผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุทัต จันทะสินธุ์ (2560) พบว่า ในการสร้างและพัฒนารูปแบบภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โดยผ่านกระบวนการตรวจสอบร่างรูปแบบ

จากผู้ทรงคุณวุฒิ สรุปได้ว่า รูปแบบภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย องค์ประกอบด้านความรับผิดชอบ ด้านความยุติธรรม ด้านความเป็นพลเมือง และความสามัคคี

3. ผลวิเคราะห์ความเที่ยงตรงขององค์ประกอบเชิงยืนยันกับข้อมูลเชิงประจักษ์ของ รูปแบบภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสอง ของโมเดลภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบด้านความรับผิดชอบ องค์ประกอบด้านความยุติธรรม องค์ประกอบด้านความเป็น พลเมือง และองค์ประกอบด้านความสามัคคี ซึ่งโมเดลโครงสร้างดังกล่าวมีความเหมาะสมพอดีกับ ข้อมูลเชิงประจักษ์สามารถวัดองค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ เอกภักดิ์ ฉ่ำมณี และทงศักดิ์ คุ่มไข่น้ำ (2564) องค์ประกอบของภาวะ ผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 มี 4 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ 1. ความยุติธรรม 2. ความ ไว้วางใจ 3. ความซื่อสัตย์ และ 4. ความเป็น ผู้นำด้านคุณธรรม

องค์ความรู้ใหม่

จากการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โดยการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่คาดหวังของภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหาร สถานศึกษาในจังหวัดสุราษฎร์ธานีสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร เมื่อนำมาพิจารณาทำให้ทราบถึงระดับภาวะผู้นำในสภาพปัจจุบันและสภาพที่คาดหวัง ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการพัฒนารูปแบบภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่ง ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ 17 ตัวชี้วัด 54 ตัวบ่งชี้ ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 รูปแบบภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. จากผลการวิจัยพบว่า รูปแบบภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ทั้ง 4 องค์ประกอบ 17 ตัวชี้วัด 54 ตัวบ่งชี้ มีความสำคัญและสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังนั้นหน่วยงานต้นสังกัดที่เกี่ยวข้องสามารถนำเอารูปแบบไปใช้ในการพัฒนาต่อไปได้อย่างเป็นผลดีทั้งต่อผู้บริหารและครูผู้สอน

2. สถานศึกษาสามารถนำตัวชี้วัดหรือตัวบ่งชี้ของรูปแบบภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาไปใช้ในการกำหนด กฎ หรือ ข้อตกลงของการอยู่ร่วมกันในสถานศึกษาได้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำองค์ประกอบที่สำคัญได้แก่ ด้านความยุติธรรม มีน้ำหนักองค์ประกอบ 0.98 ดังนั้น ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับด้านนี้มากที่สุด และรองลงมาคือ องค์ประกอบด้านความสามัคคี มีน้ำหนักองค์ประกอบ 0.97 เพื่อให้สามารถบริหารสถานศึกษาให้มี ประสิทธิภาพสูงสุด

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจาก บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏ สุราษฎร์ธานี ประจำปีงบประมาณ 2566 ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ราชภัฏสุราษฎร์ธานี ที่ให้โอกาสและสนับสนุนการทำวิจัยในครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

- พงศ์สวัสดิ์ ราชจันทร์. (2565). ประเด็นคัดสรรว่าด้วยความหมายและความสำคัญสำหรับการศึกษาระดับปริญญา. *Journal of Roi Kaensarn Academi*, 7(2), 365-378.
- รัตติกรณ์ จงวิศาล. (2556). *ภาวะผู้นำ : ทฤษฎี การวิจัย และแนวทางสู่การพัฒนา*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ราเชนทร์ พิพัฒน์กุล. (2562). จริยธรรมกับการบริหารงาน. *วารสารปรัชญาปริทรรศน์*, 24(2), 44-54.
- สมุท ข่านานู, สมุท ข่านานู, สุรัตน์ ไชยชมภู และเพ็ญศิริ สมเรือน. (2560). *ภาวะผู้นำเชิง จริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ตรวด*. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). บัณฑิต วิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร. (2565). รายงานการประเมินคุณธรรม และความโปร่งใสในการดำเนินงานของสถานศึกษาออนไลน์ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565. เข้าถึงได้จาก https://drive.google.com/file/d/1GwaYWWrUTos8GwbvOdtIXC_urguvBwp3/view
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร. (2566). *รายงานผลการบริหาร ทรัพยากรบุคคลประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2566*. เข้าถึงได้จาก https://www.spmsnicpn.go.th/th/download/upright/2566_report_hr_management.pdf

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร. (2566). รายงานการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของสถานศึกษาออนไลน์ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566. เข้าถึงได้จาก <https://drive.google.com/file/d/1Ro2DbEPS-b7CuFMAEbK9I2UOYQMOxhle/view>

สุทัต จันทะสินธุ์. (2560). รูปแบบภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมแบบบูรณาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาผู้นำทางการศึกษาและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.

เอกภักดิ์ ฉ่ำมณี และทงศักดิ์ คุ่มไชน้ำ. (2564). องค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21. ใน การประชุมวิชาการเสนอมผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษาแห่งชาติ ครั้งที่ 22 (น. 347-358). ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.